

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МИСТЕЦТВА У ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ

Донченко І. О.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Срібна Ю. А.

кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Мистецтво має величезний освітній потенціал для навчання технологій, сприяючи розвитку креативності, критичного мислення, та інноваційного підходу до розв'язання проблем.

Ключовими елементами впровадження мистецтва в процес навчання технологій можна виділити такі як: дизайн, скульптура, живопис, технічні проекти, 3D-моделювання.

Освітній процес досить багатогранний і вимагає від вчителя (викладача певних здібностей до дизайн-мислення. Так, Н. Мироненко, в своїх дослідженнях наполягає на використанні різних видів навчальної діяльності, що стимулюють розвиток творчих здібностей, а саме: розробка творчого колажу, художніх ескізів одягу, конструювання шаблонів для різних розмірів, використання програм для 3D дизайну одягу із застосуванням сучасних цифрових технологій в дизайні, систем автоматизованого проектування тощо [6].

Використання скульптури в освітньому процесі під час викладання технологій дозволяє відійти від суто теоретичного вивчення матеріалів та конструкцій, перетворюючи уроки на «живий» простір для міжпредметної інтеграції, де мистецтво слугує каталізатором для розвитку технічних та дизайнерських навичок. В той же час скульптура вчить ітераційному процесу: від ескізу (ідеї) до макету (прототипу) і фінального виробу, що в загальному є

основами сучасного проектування [5]. В той же час, сучасні матеріали, такі як пінопласт, гіпс, полімери, вторинна сировина (пластикові пляшки, картон) стимулюють екологічне мислення та пошук альтернативних рішень.

Технічний проєкт стає елементом мистецтва, коли він виходить за межі суто функціональності та набуває естетичної цінності або концептуальної глибини, що проявляється в створенні унікальних дизайнерських виробів, інтерактивних моделей. Розробка технічних проєктів сприяє особистісному та творчому розвитку учасників освітнього процесу, формуючи необхідні компетентності та практичні навички майбутніх фахівців. Зокрема, Т. В. Штайнер виділяє серед них: мистецьку (художньо-проєктну); проєктну (професійно-проєктну); комунікативну; педагогічну (світоглядну); цифрову (технічну) [7].

На сьогодні, одним із потужних інструментів, що використовується в освітньому процесі є 3D-моделювання. Воно дає змогу учням розширити свої можливості в області творчого мислення, візуалізації, сприяє розвитку критичного мислення та просторового сприйняття, формуванню в учнів компетентностей у галузі комп'ютерного моделювання [4]. В Україні 3D-моделювання продовжує активно впроваджуватися в закладах середньої освіти в різних навчальних програмах (наприклад, «Основні поняття про тривимірну графіку», «Програмне забезпечення для роботи з тривимірною графікою. Його класифікація», «Дії над об'єктами (додавання, переміщення, групування, вирівнювання, обертання тощо)» та «Поняття про 3D-друк. Підготовка 3D-моделей до друку»).

У формуванні освітнього потенціалу мистецтва важливе місце мають такі аспекти. По-перше, сприятливе навчальне середовище, що сприяє розкриттю креативного потенціалу учнів. Кожний вид мистецтва так чи інакше розкриває креативність учнів в умовах безпеки та довіри. Створення такого середовища максимізує освітній потенціал, перетворюючи креативність із вродженої риси на активно розвинену компетенцію, необхідну для успіху в сучасному світі. В той же час, основними вимогами до креативного освітнього середовища є

високий ступінь невизначеності і проблемності, безперервність і наступність, прийняття здобувача освіти і включення його в активну освітню діяльність [1].

По-друге, оригінальність мислення проявляється в здатності учнів інноваційно застосовувати матеріали та техніки, а також розробляти унікальні концепції.

По-третє, творча спрямованість показує наскільки учні ефективно використовують мистецький підхід для власного самовираження – передачі своїх думок, ідей.

По-четверте, формування практичних навичок (малювання, робота з різними видами матеріалів та створення композицій). Освітній потенціал визначається не лише обсягом засвоєних знань, але й здатністю ефективно застосовувати ці знання для вирішення реальних завдань і досягнення успіху та має глибокий вплив на підвищення самостійності та відповідальності учнів. При цьому плесне використання різних форм організації навчання дозволяє створити збалансовану освітню систему, що поєднує індивідуальний підхід до навчання з розвитком навичок колективної роботи та формуванням професійної успішності в умовах, максимально наближених до реальної професійної діяльності. Таке поєднання робить освітній процес більш ефективним і відповідним сучасним вимогам ринку праці [2].

По-п'яте, стимулювання творчого мислення, що є основою інноваційності та адаптивності – ключових елементів освітнього потенціалу, які дозволяють особистості бути успішною в умовах невизначеності. При цьому ключовим фактором є створення умов для підтримки внутрішньої моти-вації до навчання та творчості, а також заохочення ініціативи та прагнення до саморозвитку є важливими завданнями освітнього процесу [3].

В шостих, взаємодія між учнями під час підготовки та виконання проєктів, що проявляється через розподіл функцій та відповідальність, спільне вирішення проблем, контроль та зворотний зв'язок.

Інтеграція мистецтва допомагає учням розвивати не лише технічні, а й креативні, просторові, естетичні та критичні навички, що є життєво важливими

у сучасному світі.

Таким чином, можна зробити висновок, впроваджуючи елементи мистецтва у викладання технологій, освітній процес досягає якісно нового рівня інтеграції та ефективності, що безпосередньо впливає на формування цілісного освітнього потенціалу учнів, здатних до швидкої адаптації, ефективної комунікації, відповідальності та оригінальності мислення.

Список використаних джерел:

1. Бартенєва І. О. Теоретичний аспект створення креативного освітнього середовища для розвитку креативності майбутніх учителів. *Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти* : збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. С. 24–26.

2. Боярська-Хоменко А., Собченко Т. Інноваційні методи навчання у професійній освіті. *Українських педагогічний журнал*. 2025. № 2. С. 105–114.

3. Горбань Л. Розвиток креативного мислення учнів: огляд зарубіжних методик та їхній потенціал для української освіти. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2025. № 2 (97). С. 99–105.

4. Деркач А., Твердохліб І. Дослідження стану вивчення 3D-моделювання в закладах загальної середньої освіти України. *Проблеми сучасного підручника*. 2024. Вип. 3. <https://ipvid.org.ua/index.php/psp/article/view/750/916> (дата звернення: 22.10.2025).

5. Коваленко, В. І., Смірнов, А. П. Від ліплення до 3D-друку: Вплив практик скульптури на формування інженерно-конструкторських компетенцій старшокласників. *Наукові записки: Педагогічні та технічні науки*. 2025. № (15). С. 50–65.

6. Мироненко Н., Абрамова О. Формування дизайнерських умінь у здобувачів технологічної та професійної освіти під час вивчення дисциплін професійної підготовки. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2022. Вип. 3., 126–133.

7. Штайнер Т. В. Дизайн-проект як засіб розвитку мистецької компетентності та педагогічного світогляду у майбутніх фахівців у галузі дизайну. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: педагогіка та психологія. 2025. № 9. С. URL: <https://reicst.com.ua/pmtp/article/view/2025-9-09-04> (дата звернення: 22.10.2025).

БЕЗПЕКА ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У РАЗІ ОТРИМАННЯ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ЗАМІНУВАННЯ

Гнілосир А. Д.

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету технологій та дизайну Полтавський національний педагогічний університет

імені В. Г. Короленка

Науковий керівник: к. п. н., доцент Орлова Н. С.

Надзвичайно важливо для здобувачів освіти – учнів та студентів – усвідомлювати, що їхня безпека опиняється під реальною загрозою у разі отримання повідомлення про замінування. Така ситуація – не лише технічне завдання для адміністрації чи правоохоронців, це випробування для всієї системи навчального закладу, для психологічного стану здобувачів освіти, їхніх батьків і педагогів.

Повідомлення про замінування навчального закладу – це сигнал до швидкої мобілізації всіх служб безпеки та відповідальних осіб. Наприклад, у місті Полтава надійшло повідомлення про замінування п'яти навчальних закладів: ушкоджень не виявили, але відбувалася евакуація понад десяти тисяч студентів і викладачів. У Вінниці також такі повідомлення надходили до шкіл та університетів – елементи масової загрози, яка створює великий стрес в освітньому середовищі. Кількість таких повідомлень значна, і багато з них виявляються неправдивими.

В оцінці ризиків за таких обставин важливо враховувати дві великі групи: ризик безпосередньої загрози життю і здоров'ю (наприклад, вибух або пожежа),